Blogi

Arvopaperikeskusasetus yhtenäistää sääntelyä ja edistää kilpailua

Rahoitusvakaus | 22.08.2019 | Anne Wirtavuori

KIRJOITTAJA

Anne Wirtavuori

Vuonna 2008 kärjistynyt finanssikriisi loi tarpeen Euroopan rahoitusmarkkinoita koskevalle sääntelylle. Arvopaperikeskusasetus (CSDR, Central Securities Depositories Regulation) on osa tätä sääntelyä. Sen tavoitteena on lisätä arvopaperiselvityksen luotettavuutta ja tehokkuutta sekä tehostaa eurooppalaisten arvopaperikeskusten yhdenvertaisia toimintamahdollisuuksia.

Vuonna 2008 kärjistynyt finanssikriisi loi tarpeen Euroopan rahoitusmarkkinoita koskevalle sääntelylle. Arvopaperikeskusasetus (CSDR, Central Securities Depositories Regulation) on osa tätä sääntelyä, ja se koskee arvopaperiselvitystä ja arvopaperikeskuksia. Suomalainen arvopaperikeskus Euroclear Finland sai elokuussa asetuksen mukaisen toimiluvan.

Asetus yhdenmukaistaa arvopaperiselvitystä ja arvopaperikeskuksia koskevan sääntelyn EU:ssa. Sen tavoitteena on lisätä arvopaperiselvityksen luotettavuutta ja tehokkuutta sekä tehostaa eurooppalaisten arvopaperikeskusten yhdenvertaisia toimintamahdollisuuksia. Asetus astui voimaan syyskuussa 2014, ja sen tekniset standardit maaliskuussa 2017.

Tällä hetkellä neljälletoista Euroopassa toimivalle arvopaperikeskukselle on myönnetty arvopaperikeskusasetuksen edellyttämä toimilupa. Toimilupahakemusten kokoaminen ja asetuksen vaatimusten toteuttaminen ovat olleet arvopaperikeskuksille isoja hankkeita. Asetuksen käytäntöön vienti on merkittävä askel EU:n arvopaperimarkkinoiden yhdenmukaistamisessa. Asetus poistaa sisämarkkinoiden toiminnan esteitä ja mahdollistaa kilpailun lisääntymisen markkinoilla. Se edistää pääomamarkkinaunionin tavoitteiden saavuttamista.

Asetus edellyttää, että arvopaperikeskukset hakevat toimilupaa, joka perustuu sen määräyksiin. Suomessa toimiluvan myöntää valtiovarainministeriö, joka pyysi Euroclear Finlandin hakemusta

koskevat lausunnot Finanssivalvonnalta, Suomen Pankilta ja eurojärjestelmältä. Finanssivalvonta toimii Euroclear Finlandin toimivaltaisena valvovana viranomaisena. Suomen Pankki on Euroclear Finlandin yleisvalvoja ja eurojärjestelmä on selvityksessä käytettävän valuutan liikkeeseenlaskija. Siten ne ovat arvopaperikeskusasetuksen määrittelemiä asiaan liittyviä viranomaisia.

Voidaan ajatella, että jo aiemmin toimiluvan varassa toimineille arvopaperikeskuksille hakuprosessi ja uuden toimiluvan saaminen olisivat läpihuutojuttu ja pelkkä muodollisuus. Näin ei kuitenkaan ole, koska arvopaperikeskusasetus sisältää huomattavan määrän uusia ja entistä tiukempia määräyksiä.

Vaatimukset kattavat arvopaperikeskuksen koko toiminnan. Ne sisältävät mm. riskienhallinnan, osapuolen maksulaiminlyöntejä koskevat säännöt ja menettelyt, täsmäytyksen ja tietojen säilyttämisen, pääsyn arvopaperikeskuksiin, toimintojen ulkoistamisen ja kriittisten palveluntarjoajien tunnistamisen ja valvonnan sekä arvopaperikeskusten väliset linkit. Selvityskuriin eli toimitusten ajantasaisuuteen ja viivästysten sanktiointiin liittyvät tekniset standardit tulevat voimaan syyskuussa 2020 ja niiden implementointi on edelleen käynnissä.

Toimiluvan saadakseen arvopaperikeskusten täytyy muokata järjestelmiään ja toimintamallejaan. Nähtäväksi jää, miten asetuksen tavoitteet kilpailun edistämiseksi toteutuvat sen jälkeen, kun toimiluvat on myönnetty.

Asiasanat

arvopaperikeskusasetus